

Polona Čeligoj
Vrtec Jožefe Maslo Ilirska Bistrica

KAKO SMO IGRALNICO ZA NEKAJ ČASA SPREMENILI V 'MINI' SVETOVNO KAVARNO

IZKUŠNJA DELA IN UPORABE SODELOVALNIH PRISTOPOV S PREDŠOLSKIMI OTROKI

*How We Turned the Playroom into a "Mini" World Café
(An Experience of Working and Using Participatory Learning Approaches with Preschool Children)*

Kot vzgojiteljica predšolskih otrok sem dnevno pred izzivom iskanja zanimivih metod, s katerimi bom lahko na igriv, starosti otrok primeren način uresničevala zastavljene cilje. Kaj hitro se v našem poklicu lahko ujamo v rutino ponavljajočih se dejavnosti in uporabo enakih metod dela. Ozirajoč se na skupino in vsakega posameznika v njej, je treba pričarati svet igre, v katerem bodo vsi skupaj kot skupina in vsak zase, pridobili kar se da veliko.

V preteklih letih sem se kot članica razvojnega tima našega vrtca udeležila več usposabljanj na temo sodelovalnih pristopov. Tam smo iskale čim več idej in izkušenj, da bomo čim bolj uspešno in dinamično delali v kolektivu. Ves čas usposabljanj pa sem kot vzgojiteljica vlekla vzporednice tudi s svojim delom v skupini.

Skupina otrok, ki sem jo vodila zadnja tri šolska leta, je bila izjemno zanimiva. V njej je bilo 24 precej raznolikih posameznikov z dokaj različnimi interesi in seveda potrebami. Nekaj, kar je bilo skupno skoraj vsem, z nama – strokovnim tandemom v skupini –, je bilo aktivno preživljanje časa na prostem. Bili smo zelo dinamična skupina, ves čas v gibanju in iskanju novih dogodivščin.

Prav zaradi tega je bilo načrtovanje dejavnosti, ki smo jih izvajali v slabem vremenu in ko nismo mogli na prosto, velik izziv. Usklajevanje vseh interesov in iskanje privlačnih metod dela, ki so ponujale sočasno uresničitev zadanih ciljev in zadovoljevanje potreb vseh otrok, je bil še poseben izziv.

V zadnjem skupnem šolskem letu sva si s sodelavko zadali prioriteten cilj skupine, ki je bil usmerjen v razvijanje in utrjevanje dobrih socialnih odnosov med vsemi.

Med drugim sva otroke spodbujali k medsebojni nenasilni komunikaciji, strpnosti, medsebojnemu sodelovanju.

Želeli sva, da se kljub raznolikosti posameznikov vsi čutijo polnopravne člane skupine.

V delo sva redno vnašali elemente sodelovalnih pristopov. Skušali sva (starosti in situacijam primerno) čim bolj slediti njihovim temeljnim načelom in elementom (dialog – poslušati in slišati, skupno raziskovanje, enakost in enakovrednost vseh vključenih v procesu, skupno ustvarjanje oziroma razmišljanje).

Največkrat smo pri delu uporabljali elemente metode **krog**. To je bil naš ponedeljkov krog. Takrat smo pripovedovali in poslušali o prigodah, ki so se nam zgodile čez vikend, otroke smo spodbudile k pripovedovanju pozitivnih izkušenj. Jaz ali pa moja sodelavka sva gostili krog. Skrbeli sva za to, da smo se vsi držali skupnega dogovora in da smo ob koncu povzeli tisto, kar nam je bilo v preteklih dneh vsem skupno, tisto, kar nas lahko poveže.

Krog je tudi metoda, ki jo pri našem delu uporabljamo v večini. Smiselno pa je, da točno vemo, kako bi pogovor v krogu potekal in kaj želimo s takšnimi pogovori tudi doseči.

Otroci so v krogu razvijali in krepili svoje socialne veščine (nastopanje pred skupino, poslušanje, medsebojna podpora, biti tu).

Pred sklopi dejavnosti smo redno uporabljali elemente **načrta sodelovalnega učenja**. Pred vsako novo temo smo se v krogu pogovorili o tem, kaj že vemo o temi, kaj si želimo še izvedeti, kje bomo vse te informacije poiskali, kdo nam lahko pri tem pomaga, kako bomo vedeli, ali smo izvedeli vse, kar smo želeli izvedeti itd.

Izdelali smo načrt v obliki plakata in ga po potrebi dopolnjevali z novimi vprašanji, idejami itd.

Primarna dejavnost v skupini je bila še vedno igra. Igra kot

gonilna 'šola' predšolskih otrok. Igra kot profesorica medsebojnih odnosov, ustvarjalnosti in spodbujanja radovednosti. Prav v času spontane igre lahko najbolj zaznavamo potrebe skupine in vidimo, kaj smo dosegli na področju medsebojnih odnosov v skupini.

V naši skupini je bilo ves čas zaznavati močen skupinski duh. Otroci so se predstavljali kot veverice oziroma pred tem kot želve. V skupini v zadnjem letu pred odhodom v šolo nismo oblikovali nobenih 'mikroskupin'. Otroci so se igrali mešano, enkrat z enimi, drugič z drugimi, ne glede na spol.

S sodelavko sva bili ponosni na to in zadovoljni, ker sva videli, da se je naše delo teh let obrestovalo. Soočili pa sva se tudi s prav posebnim izzivom. To so bili izdelki na 'razstavi' (tako so otroci poimenovali izdelke – največkrat je šlo za konstrukcijske izdelke –, ki so jih izdelali in postavili na poličko, da so jih pozneje dograjevali oziroma se ponovno igrali z njimi). Posameznik ali pa skupina otrok, ki je kaj takega izdelal/-a, je bil/-a do tega izdelka zelo posesiven/-na. Bil je njegov oziroma njihov in nihče ga ni smel spreminjati oziroma podreti.

Tako je bilo, vse dokler nismo konstrukcijske igre usmerili z nekaj pravili. V igro smo vpeljali nekaj elementov **sve-tovne kavarne**.

V prostoru smo pripravili pet miz. Na vsaki je bil približno enak kup duplo kock. V krogu smo podali navodila in

razložili potek igre. Posebej smo poudarili to, da sodelujemo vsi, da se o morebitnih nesoglasjih pogovorimo, da se poslušamo. Otroke sva razdelili v pet skupin – vsaka skupina je šla k svoji mizi in na moj znak začela graditi hišo. Čez deset minut so se zamenjali in šli dograjevati hišo naslednje skupine in tako naprej, dokler se niso vrnili k izhodiščnim mizam. Takrat smo šli vsi skupaj od ene do druge mize in iskali stvari, ki so nam bile všeč in jih prej, ko je bila posamezna skupina tam, še ni bilo.

Osredotočanje na pozitivne stvari, pozitivne spremembe je bilo pri premiku k reševanju problema zelo pomembno.

Otroci so večkrat izrazili željo, da bi se igrali podobne igre. Včasih so oblikovali izdelke iz kartona, risbice, lahko so izdelovali konstrukcije iz naravnih materialov itd.

S takšnim načinom dela, vpeljevanjem elementov svetovne kavarne, so se otroci navajali na sodelovanje, spoštovanje mnenja drugih, delo v skupini, poslušanje, medvrstniško učenje.

Prepričana sem, da so bile izkušnje s sodelovalnimi pristopi, ki so jih otroci pridobili v zadnjem letu bivanja v vrtcu, bogata popotnica za njihov nadaljnji razvoj in delo. Bogatejši so za izkušnje medsebojnega sodelovanja in učenja, kar jim bo v šolskih klopeh lahko v veliko pomoč.

Vesela sem, da sem omenjene izkušnje lahko pridobila v praksi in spoznala, da za vpeljavo takšnega dela ni nikoli prezgodaj.